

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci Lucie Kunartové Komunikační vzorce v partnerském vztahu a jejich souvislost s délkou vztahu

Práce je kvalitativní empirickou studií, ve které autorka využívá data již sebraná a částečně zpracovaná v rámci mého grantového výzkumu Manipulativní a dominantní strategie v konfliktech partnerských dvojic s normálním osobnostním profilem a s úzkostnou osobností. Cílem práce je ve třech souborech párů, lišících se délkou vztahu od velmi krátké po relativně dlouhou, identifikovat opakovaně se vyskytující komunikační vzorce a diskutovat jejich výskyt vzhledem k délce vztahu. Tomuto zadání odpovídá i zaměření teoretické části práce na partnerské konflikty a změny komunikace s postupným vývojem vztahu. Autorka sama si rovněž mezi materiál, který během analýz a interpretací zpracovávala, přidala informace o míře partnerského přizpůsobení v páru.

V teoretické části se autorce daří hlavní úkol této části, a sice ukázat, že je možné na základě literatury očekávat posun v komunikaci od raných po pokročilé fáze vztahu. Práce s literaturou má potřebné formální náležitosti a dokládá určitou obeznamenost s tematikou, pro bakalářskou úroveň relativně dobrou, ačkoli se zdá, že obzvlášť se autorka nechala inspirovat několika studii kolem dotazníku Communication Patterns Questionnaire a konkurenčním směrům výzkumu nevěnuje zdaleka tolik prostoru. Pro příště bych přesto doporučila pečlivěji číst citované práce, snažit se dohledávat primární zdroje místo parafrázování sekundárních zmínek, protože tímto způsobem dochází k častému zkreslení původních myšlenek.

Příkladem je popis vzorce vzájemnosti, kde není zcela jasné, kdo a jak tento vzorec identifikoval, co je jeho podstatou, zda vychází i v moderních vzorcích atd. Dalším příkladem je interpretace genderové nevyváženosti ve vzorci demand-withdraw na str. 11-12. Citovaná studie, která má dokládat podmíněnost nerovnosti v tomto komunikačním vzorci mocenskou nerovností, ve skutečnosti ukazuje pouze na souvislost s touhou po změně. Ve studii navíc nerozlišují partnery v páru. Ačkoli souvislost genderové komunikační a mocenské nevyváženosti je zajímavá interpretace, poskytované doklady z práce jsou velmi nepřesvědčivé. Co považuji za důležité opomenutí vzhledem k tématu práce je neodlišování komunikačních strategií/stylů a vzorců. Ačkoli autorka v empirické práci pracuje se vzorci ve smyslu navazující interakce obou partnerů, v teorii pod termínem komunikační vzorec popisuje i komunikační styly či strategie, tedy tendence jednoho partnera komunikovat určitým způsobem, nebo dokonce zcela jiné fenomény (viz např. „vzorec“ nátlak, postkonfliktní proces či validizace). Myslím, že tato nedůslednost podstatně ztěžuje možnost porovnávat vlastní výsledky s literaturou, jak je zpřehledněna v teoretické části. Pro příští práce autorky rovněž doporučuji odlišovat mezi revizí dotazníku a diskriminační validizační studií (Noller a White 1994 x Crenshaw et al., 2017).

Metodologie má všechny hlavní náležitosti, ačkoli ji hodnotím jako jednu ze slabších částí práce. Výběr vzorku by mohl být lépe vysvětlen, například by pomohlo zdůvodnění, proč byly vyřazeny páry s nerovností věkovou nebo co do spokojenosti. Bývá rovněž zvykem uvádět přehled základní demografie vzorku, což zde chybí. Postup sběru dat kolegyně převzala z dostupných materiálů, jelikož se ho sama neúčastnila. Bohužel místy popsán postup úplně neodpovídá (například, že partneři přehrávali scénky znovu, pokud je hodnotili jako nevěrohodné na škále), což může odrážet chyby v těchto materiálech anebo tendenci autorky si možná místy příliš domýšlet, když si není jistá. Určitě by se dal lépe popsat například průběh partnerského dramatu.

Ve výsledcích autorka popisuje identifikované vzorce ve třech souborech participantů. Důležité je, že dokládá své obecné závěry příklady z konkrétních konfliktů. Pochopila jsem, že typické je střídání obviňování a racionální strategie, které snad poněkud ustupuje ještě

jednoznačnější racionalitě ve vzorku partnerů, kteří jsou spolu 5 let. Ne vždy jsou úplně jasné odlišnosti mezi jednotlivými identifikovanými vzorci, případně mezi měrou výskytu jednotlivých vzorců v jednotlivých kategoriích. Možná, že se autorce nepodařilo něco úplně ideálně předat. Konkrétně jsem nemohla najít doklad jednoho z hlavních závěrů práce, že častější je vyhýbavá strategie u párů, které jsou spolu 1 rok. Ve výsledcích jsem ale nenašla ani jeden úryvek, který by obsahoval použití vyhýbavé strategie. Jak takové použití vypadá? V jakém vzorci se vyskytuje? Nebo se vyskytuje zcela napříč komunikačními vzorci?

Diskuze míří správným směrem a obsahuje zajímavé postřehy, včetně například návrhů navazujících výzkumů. Není dotažená částečně v důsledku již zmiňovaných terminologických nepřesností v teoretické části práce. Není proto jasné, s čím vlastně vlastní výsledky autorka srovnává.

Na závěr bych ráda ocenila samostatnost autorky při tvorbě práce a doufám, že výtky, které zazní během obhajoby, ji jednak inspirují ke konkrétním snahám o vylepšení akademické práce v případném navazujícím studiu a jednak přesvědčí o tom, že akademické řemeslo v některých ohledech, například z hlediska metodologických postupů, spočítá méně v tvořivosti a více ve schopnosti si osvojovat techniky, zjišťovat a pečlivě ověřovat informace, a průběžně konzultovat.

Navrhuji hodnocení velmi dobře

Doc. Mgr. et Mgr. Jitka Lindová, Ph.D.